

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
"УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ"
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра фізичної реабілітації**

ЗАТВЕРДЖУЮ»
в.о. декана факультету здоров'я та
фізичного виховання
Іван МИРОНЮК
«30» червня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Методика адаптивного фізичного виховання
при різних нозологіях**

Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань:	22 Охорона здоров'я /
Спеціальність:	227 Фізична терапія, ерготерапія
Освітня програма:	Фізична терапія, ерготерапія
Статус дисципліни:	Обов'язкова
Мова навчання:	Українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Методика адаптивного фізичного виховання при різних нозологіях**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **22 Охорона здоров'я спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія**, освітньої програми **227 «Фізична терапія, ерготерапія»**.

Розробник: к.н.з фіз.вих і сп. **Гузак О.Ю.**, доц.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **фізичної реабілітації**
протокол № 15 від «24» червня 2022 р.

Завідувач кафедри Ярослав ФІЛІАК

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання

протокол № 10 від «24» червня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії Фелікс ФІЛІАК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	4-й	-
Кількість модулів –1	Семестр:	
	8-й	-
	Лекції:	
	32	-
	Лабораторні :	
	26	-
Вид підсумкового контролю:	Індивідуальна робота:	
Форма підсумкового контролю: Залік	Самостійна робота:	
	62	-

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Методика адаптивного фізичного виховання при різних нозологіях» – це навчальна дисципліна, яка належить до циклу професійно-наукових дисциплін і є базовою у професійній підготовці фахівців з фізичної терапії, ерготерапії. Проходження курсу «Методика адаптивного фізичного виховання при різних нозологіях» передбачається навчальним планом на 4 курсі денної форми навчання і складається з лекційних, лабораторних занять та самостійної роботи.

Мета курсу - формування у студентів системи знань визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, отримання студентами поглиблених знань з адаптивного фізичного виховання при різних нозологіях, орієнтувати студентів на соціалізацію людей з обмеженими фізичними спроможностями, а не тільки на їх лікування за допомогою фізичних вправ і фізіотерапевтичних процедур.

З урахуванням вимог, зазначених за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра відповідно до державних стандартів, встановлених освітньо-кваліфікаційною характеристикою та освітньо-професійною програмою підготовки спеціалістів даний курс передбачає глибоке засвоєння студентами теоретичних знань і практичних навичок з курсу «Методика адаптивного фізичного виховання при різних нозологіях». Курс враховує та інтерпретує попередні знання студентів із медико-біологічних і спеціальних дисциплін, передбачає можливість використання отриманих знань в процесі вивчення наступних дисциплін з проблем фізичної реабілітації, рекреації тощо.

Вивчення дисципліни створює необхідні передумови для швидшої адаптації студента до роботи в клініці, надає правове підґрунтя його професійної діяльності, знайомить із нормативними державними та міжнародними документами, основними принципами біомедичної етики, статусом медичної деонтології у сучасному суспільстві

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- 1) інтегральна компетентність - здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з порушеннями рухової функції органів та систем, насамперед, опорно-рухового апарату, нервової та кардіореспіраторної систем із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, медичних та клінічних наук, фізичної культури в умовах комплексності та невизначеності.
- 2) загальні компетентності:
  - ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.
  - ЗК 04. Здатність працювати в команді.
  - ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
  - ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
  - ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- 3) спеціальні (фахові) компетентності:
  - СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.
  - СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.
  - СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.
  - СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Методика адаптивного фізичного виховання при різних нозологіях» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 6 Педагогіка та психологія
 ОК 8 Анатомія людини
 ОК 14 Вікова анатомія і фізіологія
 ОК 22 Фізична терапія та ерготерапія при порушеннях опорно-рухового апарату
 ОК 28 Основи фізичної терапії

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Фізична терапія, ерготерапія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.	ПРН 04.
Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі (додаток 3), трактувати отриману інформацію.	ПРН 06.
Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).	ПРН 07.
Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.	ПРН 12.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Методика адаптивного фізичного виховання при різних нозологіях**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.	ПРН 04.
Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі (додаток 3), трактувати отриману інформацію.	ПРН 06.
Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).	ПРН 07.
Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.	ПРН 12.

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Застосовуються наступні методи оцінювання:

1. Індивідуальне усне опитування.
2. Тестовий контроль (I-II рівня).
3. Письмовий теоретичний контроль.
4. Індивідуальний контроль практичних дій та отриманих результатів.

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом модульного та підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання. Модульний контроль складається з поточного контролю та модульного контрольованого оцінювання (далі - МКО).

Навчальний матеріал дисципліни згрупований у 1 змістовий модуль. Поточний модульний контроль проводиться шляхом опитування студентів під час занять, тестового контролю знань на заняттях, перевірки конспектів лекцій та домашніх завдань, аналізу відвідування та відробок. В ході поточного контролю, за кожен вид навчальної роботи студент отримує оцінку за національною чотирьох бальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), яка потім переводиться у рейтингові бали.

При оцінюванні засвоєння матеріалу кожного заняття модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою з використанням прийнятих у ВНЗ та затверджених цикловою медичною комісією критеріїв оцінювання.

Оцінка «відмінно» виставляється за умови, якщо студент знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує тестові і ситуаційні задачі, а також практичні завдання будь-якого рівня складності.

Оцінка «добре» виставляється, якщо студент знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно і систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках. **Оцінка «задовільно»** ставиться студентові на основі знання всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Студент спроможний вирішувати спрощені завдання за допомогою навідних питань; частково вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуває складнощі в ряді простих випадків; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені прості запитання відповідає вірно. **Оцінка «незадовільно»** виставляється у випадках, коли знання і уміння студента є нижчими за критерії задовільної оцінки.

У робочій програмі був застосований такий принцип конвертації традиційної системи оцінювання в бали (таблиця 1):

Таблиця 1

Конвертація традиційної системи оцінювання в бали

Традиційна оцінка	Конвертація у бали
«5»	10-8
«4»	7-5
«3»	4-2
«2»	1 (0 балів за знання та 1 бал – за присутність на занятті)

Відробка пропущених практичних занять здійснюється згідно графіка відробок у визначений час у чергових викладачів. При цьому потрібно показати написаний від руки реферат з пропущеної теми, пройти тестовий контроль або усно відповісти на поставлені питання, виконати практичне завдання, визначене викладачем (напр., зняти відеоролик з фізичними вправами при певній травмі у спортсменів, тощо).

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виконання практичних завдань у робочих зошитах (письмові відповіді на питання, складання схем, таблиць, маршрутів тощо), усне опитування на семінарських заняттях, підготовка презентації.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік усно / онлайн відеозв'язок через платформу Google Meet.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

модуль №1 Поточне оцінювання та самостійна робота																Модульна контрольна робота № 1
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	
6	7	7	7	7	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	100

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів I модуля.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття		10		
Лабораторні заняття (допуск, виконання тазахист)		10		
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні		10		
Письмове тестування при тематичному оцінюванні		10		
Презентація		10		
Реферат				
Есе				
...				
Модульна контрольна робота		50		
Разом		100		

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг та правильність виконаних завдань

В кінці семестру з дисципліни проводиться 1 модульне контрольне оцінювання (МКО). Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів у межах окремого змістового модулю здійснюються за 100-бальною шкалою. МКО проводиться після кожного змістового модулю шляхом написання письмової модульної контрольної роботи, яка складається з вирішення тестових завдань та теоретичних питань (додаток 1). Розподіл балів за поточну успішність та за результат виконання МКО визначається таким чином: максимально 50 балів – поточний контроль; максимально 50 балів – МКО (таблиця 1).

До модульної контрольної роботи допускаються всі студенти. На виконання письмового компонента МКО відводиться до двох академічних годин. Варіанти письмових тестів викладені у додатку 2. В кожному варіанті є 6 тестових завдань і 2 теоретичні питання. Правильна відповідь за кожний окремий тест оцінюється в 5 балів, за теоретичне питання – у 10 балів. За допомогою письмової модульної контрольної роботи оцінюється ступінь освоєння пройденого матеріалу за максимальною рейтинговою оцінкою – 50 балів (див. табл. 3).

Студент, який не з'явився на МКО з *поважної причини*, може пройти його у визначений кафедрою термін. Студент, який за результатами модульних контролів отримав оцінку «F» (0-34

бали), повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю **покращити цю оцінку принаймні до показника FX (≥ 35 балів)** під час чергування викладачів на кафедрі. **Без такого покращання він до підсумкового (семестрового) контролю не допускається.**

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий модульний контроль з дисципліни проводиться у вигляді заліку наприкінці 8-го семестру і дає можливість визначити кінцевий ступінь освоєння навчального матеріалу, визначеного робочою навчальною програмою дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Підсумкова модульна оцінка з навчальної дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою. Переведення даних 100-бальної шкали у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється в порядку, зазначеному в таблиці 1.

Таблиця 2

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ I

Змістовий модуль 1. ТЕОРІЯ, ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПРИ РІЗНИХ НОЗОЛОГІЯХ.

- Тема 1** Основи адаптивного фізичного виховання.
- Тема 2** Організація, мета, завдання і принципи адаптивної фізичної культури.
- Тема 3** Форми адаптивного фізичного виховання. Лікарсько-педагогічний контроль в адаптивному фізичному вихованні.
- Тема 4** Адаптивне фізичне виховання осіб з вадами слуху.
- Тема 5** Адаптивне фізичне виховання осіб з вадами зору.

- Тема 6** Адаптивне фізичне виховання при порушеннях опорно-рухового апарату.
- Тема 7** Адаптивне фізичне виховання після ампутації кінцівок.
- Тема 8** Адаптивне фізичне виховання дітей 1-го року життя.
- Тема 9** Адаптивне фізичне виховання дітей та підлітків з інвалідизуючими травмами спинного мозку.
- Тема 10** Адаптивне фізичне виховання інвалідів молодого віку внаслідок травм і каліцтв.
- Тема 11** Адаптивне фізичне виховання при дитячому церебральному паралічі.
- Тема 12** Адаптивне фізичне виховання при розумовій відсталості.
- Тема 13** Адаптивне фізичне виховання в похилому та старечому віці.
- Тема 14** Історія розвитку адаптивного фізичного виховання та спорту інвалідів в світі та Україні. Зародження та розвиток параолімпійського руху.
- Тема 15** Адаптивне фізичне виховання і спорт осіб з порушеннями інтелектуального розвитку.
- Тема 16** Адаптивне фізичне виховання і спорт осіб з порушеннями опорно-рухового апарату.

6.2 Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					8	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль I													
Модульний контроль 1. Теорія, організація та методика адаптивного фізичного виховання при різних нозологіях.													
Тема 1. Основи адаптивного фізичного виховання.		2		2		3							
Тема 2. Організація, мета, завдання і принципи адаптивної фізичної культури.		2		2		3							
Тема 3. Форми адаптивного фізичного виховання. Лікарсько-педагогічний контроль в адаптивному фізичному вихованні.		2		2		4							
Тема 4. Адаптивне фізичне виховання осіб з вадами слуху.		2		4		4							
Тема 5. Адаптивне фізичне виховання осіб з вадами зору.		2		2		4							
Тема 6. Адаптивне фізичне виховання при порушеннях опорно-рухового апарату.		2		2		4							
Тема 7. Адаптивне фізичне виховання після ампутації кінцівок.		2		2		4							
Тема 8. Адаптивне фізичне виховання дітей 1-го року життя.		2		1		4							
Тема 9. Адаптивне фізичне виховання дітей та підлітків з інвалідизуючими травмами спинного мозку.		2		1		4							
Тема 10. Адаптивне фізичне виховання інвалідів молодого віку внаслідок травм і каліцтв.		2		1		4							

Тема 11. Адаптивне фізичне виховання при дитячому церебральному паралічі.	2	1	4						
Тема 12. Адаптивне фізичне виховання при розумовій відсталості.	2	1	4						
Тема 13. Адаптивне фізичне виховання в похилому та старечому віці.	2	1	4						
Тема 14. Історія розвитку адаптивного фізичного виховання та спорту інвалідів в світі та Україні. Зародження та розвиток параолімпійського руху.	2	1	4						
Тема 15. Адаптивне фізичне виховання і спорт осіб з порушеннями інтелектуального розвитку.	2	1	4						
Тема 16. Адаптивне фізичне виховання і спорт осіб з порушеннями опорно-рухового апарату.	2	2	4						
МКО № 1		2							
Усього годин	32	26	62						

6.3. Теми лабораторних занять

№ п/п	Назва теми	години
1.	Тема 1. Основи адаптивного фізичного виховання. <ul style="list-style-type: none"> • Історія адаптивного фізичного виховання. Становлення АФВ в Україні. • Теорія АФВ. • Викладач в адаптивному фізичному вихованні. 	2
2.	Тема 2. Організація, мета, завдання і принципи адаптивної фізичної культури. <ul style="list-style-type: none"> • Загальні та специфічні завдання АФВ. • Принцип свідомості й активності, індивідуалізації, доступності, послідовності, диференційно-інтегральних оптимумів. 	2
3.	Тема 3. Форми адаптивного фізичного виховання. Лікарсько-педагогічний контроль в адаптивному фізичному вихованні.	2
4.	Тема 4. Адаптивне фізичне виховання осіб з вадами слуху. <ul style="list-style-type: none"> • Психофізичний розвиток дитини в різні періоди дитинства. • Соціальні та біологічні фактори, що впливають на розвиток дитини. • Специфічні проблеми і компенсатори можливості психіки дитини з порушеннями слуху. • Елементарні засади сурдопсихології. • Поняття про предмет і цілі сучасної дефектології. • Засоби адаптивної фізичної культури як складова педагогічного процесу. 	4
5.	Тема 5. Адаптивне фізичне виховання осіб з вадами зору. <ul style="list-style-type: none"> • Психофізичний розвиток дитини в різні періоди дитинства. • Соціальні та біологічні фактори, що впливають на розвиток дитини. • Специфічні проблеми і компенсатори можливості психіки дитини з порушеннями зору. • Елементарні засади тифлопсихології. • Засоби адаптивної фізичної культури як складова педагогічного процесу. 	2
6.	Тема 6. Адаптивне фізичне виховання при порушеннях опорно-рухового апарату.	2
7.	Тема 7. Адаптивне фізичне виховання після ампутації кінцівок.	2
8.	Тема 8. Адаптивне фізичне виховання дітей 1-го року життя. <ul style="list-style-type: none"> • Особливості психомоторного розвитку дітей на 1-му році життя. Роль процесів гальмування та збудження кори головного мозку у виконанні фізичних вправ. • Методика розвитку психомоторних умінь і навичок у дітей 1-го року життя. 	1

9.	Тема 9. Адаптивне фізичне виховання дітей та підлітків з інвалідизуючими травмами спинного мозку. <ul style="list-style-type: none"> • Причини виникнення травм спинного мозку. • Клінічні симптоми та розлади після травми спинного мозку. • В'ялі (периферичні) паралічі, можливості адаптивної фізкультури. • Особливості організації фізичних вправ. 	1
10.	Тема 10. Адаптивне фізичне виховання інвалідів молодого віку внаслідок травм і каліцтв. <ul style="list-style-type: none"> • Поширеність інвалідності, пов'язаної із втратою кінцівки, ушкодженнями хребта або таза. • Загальні риси і специфічні особливості інвалідності у молодому віці. • Психологія хвороби та інвалідність. Формування особистісної картини хвороби, механізми психологічного захисту, проблеми життя. • Посттравматичний больовий синдром і шляхи його подолання. • Депресивний синдром, первинні навички роботи із проблемною особистістю. • Можливості та матеріально-технічне забезпечення адаптивної фізкультури. • Спорт високих досягнень серед молодих інвалідів. 	1
11.	Тема 11. Адаптивне фізичне виховання при дитячому церебральному паралічі. <ul style="list-style-type: none"> • Причини виникнення і види дитячого церебрального паралічу (ДЦП). • Уроджені (безумовні) рефлекси та умовно-рефлекторні реакції дитини, їх роль у формуванні патології руху і використання у фізичній реабілітації. Форми ДЦП. Фізичні вправи і тренажерні пристрої для збільшення активних рухів у дітей з ДЦП. • В'ялі (периферичні) паралічі, можливості адаптивної фізкультури. 	1
12.	Тема 12. Адаптивне фізичне виховання при розумовій відсталості. <ul style="list-style-type: none"> • Характерні риси такого стану здоров'я: порушення руху, затримка фізичного розвитку. • Деякі риси інтелектуальних порушень і педагогічні принципи організації виховання. • Рухливі ігри як засіб адаптивної фізкультури. 	1
13.	Тема 13. Адаптивне фізичне виховання в похилому та старечому віці. <ul style="list-style-type: none"> • Вікова психопатологія і стареча неміч. • Концепція старіння як хвороби. • Емпірична система рухової активності академіка О. М. Амосова як протидія надмірному старінню. • “Ідеальний” хоспіс з позицій адаптивної фізичної культури. 	1
14.	Тема 14. Історія розвитку адаптивного фізичного виховання та спорту інвалідів в світі та Україні. Зародження та розвиток параолімпійського руху. <ul style="list-style-type: none"> • Фактори, що зумовлюють виникнення та розвиток адаптивного спорту • Концепція адаптивного спорту у системі міжнародного олімпійського руху • Соціальні функції адаптивного спорту 	1
15.	Тема 15. Адаптивне фізичне виховання і спорт осіб з порушеннями інтелектуального розвитку.	1
16.	Тема 16. Адаптивне фізичне виховання і спорт осіб з порушеннями опорно-рухового апарату.	2
17.	Підсумковий модульний контроль	2
	РАЗОМ	26

6.4. Самостійна робота

№ п.п	Назва теми	Кількість год.	
		Денне	
Модуль I			
Модульний контроль 1. Теорія, організація та методика адаптивного фізичного виховання при різних нозологіях.			
	Тема 1. Основи адаптивного фізичного виховання. <ul style="list-style-type: none"> • Історія адаптивного фізичного виховання. Становлення АФВ в Україні. • Теорія АФВ. Викладач в адаптивному фізичному вихованні.	3	

	<p>Тема 2. Організація, мета, завдання і принципи адаптивної фізичної культури.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Загальні та специфічні завдання АФВ. <p>Принцип свідомості й активності, індивідуалізації, доступності, послідовності, диференційно-інтегральних оптимумів.</p>	3	
	<p>Тема 3. Форми адаптивного фізичного виховання. Лікарсько-педагогічний контроль в адаптивному фізичному вихованні.</p>	4	
	<p>Тема 4. Адаптивне фізичне виховання осіб з вадами слуху.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Психофізичний розвиток дитини в різні періоди дитинства. • Соціальні та біологічні фактори, що впливають на розвиток дитини. • Специфічні проблеми і компенсатори можливості психіки дитини з порушеннями слуху. • Елементарні засади сурдопсихології. • Поняття про предмет і цілі сучасної дефектології. <p>Засоби адаптивної фізичної культури як складова педагогічного процесу.</p>	4	
	<p>Тема 5. Адаптивне фізичне виховання осіб з вадами зору.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Психофізичний розвиток дитини в різні періоди дитинства. • Соціальні та біологічні фактори, що впливають на розвиток дитини. • Специфічні проблеми і компенсатори можливості психіки дитини з порушеннями зору. • Елементарні засади тифлопсихології. <p>Засоби адаптивної фізичної культури як складова педагогічного процесу.</p>	4	
	<p>Тема 6. Адаптивне фізичне виховання при порушеннях опорно-рухового апарату.</p>	4	
	<p>Тема 7. Адаптивне фізичне виховання після ампутації кінцівок.</p>	4	
	<p>Тема 8. Адаптивне фізичне виховання дітей 1-го року життя.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Особливості психомоторного розвитку дітей на 1-му році життя. Роль процесів гальмування та збудження кори головного мозку у виконанні фізичних вправ. <p>Методика розвитку психомоторних умінь і навичок у дітей 1-го року життя.</p>	4	
	<p>Тема 9. Адаптивне фізичне виховання дітей та підлітків з інвалідизуючими травмами спинного мозку.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Причини виникнення травм спинного мозку. • Клінічні симптоми та розлади після травми спинного мозку. • В'язлі (периферичні) паралічі, можливості адаптивної фізкультури. <p>Особливості організації фізичних вправ.</p>	4	
	<p>Тема 10. Адаптивне фізичне виховання інвалідів молодого віку внаслідок травм і каліцтв.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поширеність інвалідності, пов'язаної із втратою кінцівки, ушкодженнями хребта або таза. • Загальні риси і специфічні особливості інвалідності у молодому віці. • Психологія хвороби та інвалідність. Формування особистісної картини хвороби, механізми психологічного захисту, проблеми життя. • Посттравматичний больовий синдром і шляхи його подолання. • Депресивний синдром, первинні навички роботи із проблемною особистістю. • Можливості та матеріально-технічне забезпечення адаптивної фізкультури. <p>Спорт високих досягнень серед молодих інвалідів.</p>	4	
	<p>Тема 11. Адаптивне фізичне виховання при дитячому церебральному паралічі.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Причини виникнення і види дитячого церебрального паралічу (ДЦП). • Уроджені (безумовні) рефлекси та умовно-рефлекторні реакції дитини, їх роль у формуванні патології руху і використання у фізичній реабілітації. Форми ДЦП. Фізичні вправи і тренажерні пристрої для збільшення активних рухів у дітей з ДЦП. • В'язлі (периферичні) паралічі, можливості адаптивної фізкультури. 	4	
	<p>Тема 12. Адаптивне фізичне виховання при розумовій відсталості.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Характерні риси такого стану здоров'я: порушення руху, затримка фізичного розвитку. 	4	

	<ul style="list-style-type: none"> Деякі риси інтелектуальних порушень і педагогічні принципи організації виховання. Рухливі ігри як засіб адаптивної фізкультури. 		
	Тема 13. Адаптивне фізичне виховання в похилому та старечому віці. <ul style="list-style-type: none"> Вікова психопатологія і стареча неміч. Концепція старіння як хвороби. Емпірична система рухової активності академіка О. М. Амосова як протидія надмірному старінню. “Ідеальний” хоспіс з позицій адаптивної фізичної культури.	4	
	Тема 14. Історія розвитку адаптивного фізичного виховання та спорту інвалідів в світі та Україні. Зародження та розвиток параолімпійського руху. <ul style="list-style-type: none"> Фактори, що зумовлюють виникнення та розвиток адаптивного спорту Концепція адаптивного спорту у системі міжнародного олімпійського руху Соціальні функції адаптивного спорту	4	
	Тема 15. Адаптивне фізичне виховання і спорт осіб з порушеннями інтелектуального розвитку.	4	
	Тема 16. Адаптивне фізичне виховання і спорт осіб з порушеннями опорно-рухового апарату.	4	
	РАЗОМ	62	

Примітка. Самостійна робота виконується студентом згідно визначених завдань у навчальному зошиті з дисципліни

6.5. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

- Конспект лекцій з дисципліни «Методика адаптивного фізичного виховання при різних нозологіях».
- Схеми, таблиці, малюнки.
- Презентації.
- Інструктивно-методичні матеріали для проміжного і підсумкового контролю знань.
- Правила модульно-рейтингового оцінювання знань із навчальної дисципліни.
- Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Методика адаптивного фізичного виховання при різних нозологіях».

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

- Бріскін Ю. А. Вступ до теорії спорту інвалідів: [навч. посіб. для студ. ВНЗ фіз.. вих.. і с.] / Юрій Бріскін, Аліна Передерій. – Л.: «Апріорі», 2008. – 68 с., іл. – ISBN: 78-966-8256-71-4
- Бріскін Ю. А. Спорт інвалідів : [підруч. для студ. ВНЗ фіз. виховання і спорту] / Ю. А. Бріскін. – К. : Олімпійська література, 2006. – 263 с. – ISBN 966-7133-79-6
- Бріскін Ю.А. Адаптивний спорт. Спеціальні Олімпіади: навчальний посібник. - Львів: “Ахіл”, 2003. - 128 с.
- Бріскін Ю.А. Організаційні основи Паралімпійського спорту: навчальний посібник. - Л.: “Кобзар”, 2004. - 180 с., іл.
- Римар О.В. Спорт неповносправних: історія та сучасність. - Львів, 2001. – 56 с.
- Теорія і методика фізичного виховання/методика фізичного виховання різних груп населення. підручник для студентів вищих навчальних закладів фізичної культури і спорту/під ред. Т.Ю. Круцевич. К.: НУФВСУ «Олімпійська література», 2008. – Т-2. - с. 155 -319.
- Товт В.А. основи теорії та методики фізичного виховання: навчальний посібник/укл: В.А. Товт, О.А. Дуло, М. Ю. Щерба. – Ужгород: ПП "Графіка", 2010. – 140 с.

8. Товт В.А. теорія і методика фізичного виховання дорослого населення та фізичної підготовки у збройних силах України: навчальний посібник /В.А. Товт, О.А. Дуло, І.І.Маріонда. – Ужгород: ПП "Графіка", 2010. – 76 с.

Допоміжна

1. Бріскін Ю.А.,Передерій А.В. Класифікаційні стратегії Паралімпійського спорту //Оздоровча і спортивна робота з неповносправними / За заг.ред. Бріскіна Ю., Линця М., Боляха Е., Мігасевича Ю. Львів: Видавець Тарас
2. Круцевич Т. Ю. Передумови виникнення та розвитку адаптивного спорту / Т. Ю. Круцевич, І. О. Когут // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки / уклад.: А. В. Цьось, С. П. Козіброцький. – Луцьк, 2013. – № 1 (21). – С. 336–343.
3. Когут І. Гуманізація освіти та суспільства як передумова формування теорії адаптивної фізичної культури / Ірина Когут // Теорія і методика фіз. виховання і спорту. – 2014. – № 1. – С. 32–36.
4. Когут І. Роль волонтерської програми Спеціальної Олімпіади «Об'єднаний спорт» у формуванні соціального капіталу / Ірина Когут, Євген Гончаренко // Теорія і методика фіз. виховання і спорту. – 2015. – № 1. – С. 99–104.

15. Інформаційні ресурси

1. Лекційний курс з дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях і травмах у спортсменів». (Платформа електронного навчання УжНУ).
2. Робоча програма дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях і травмах у спортсменів». (Платформа електронного навчання УжНУ).
3. Перелік питань, тестових завдань, ситуаційних задач до практичних занять з дисципліни (Платформа електронного навчання УжНУ).
4. Презентації до тем змістових модулів дисципліни (Платформа електронного навчання УжНУ).

**Приблизний перелік питань для контролю теоретичної успішності з дисципліни
«Методика адаптивного фізичного виховання при різних нозологіях» для студентів 4-го
курсу денної форми навчання
Змістовий модуль 1**

1. Розкажіть про історію процесу інтеграції людей з особливими потребами .
2. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я яка кількість населення планети вважається інвалідами?
3. За статистикою скільки мільйонів людей щорічно отримують ушкодження та стають інвалідами?
4. Що вивчає адаптивне фізичне виховання (АФВ) як наука?
5. За визначенням чинного вітчизняного законодавства хто з людей підпадає під поняття «інвалід»?
6. Що ми розуміємо під поняттям «інвалідність»?
7. Які заходи включає в себе система соціального захисту інвалідів?
8. Що означають поняття: адаптивна фізична культура, адаптивна фізична рекреація, інваспорт?
9. Якими є принципи, закладені у вітчизняному законодавстві, на яких базується державна система реабілітації?
10. Хто вирішує проблеми фізичної культури і спорту інвалідів в Україні?
11. Які спортивні федерації України відповідають за спортивну роботу з людьми з особливими потребами?
12. Яка структура системи адаптивного фізичного виховання.
13. Зміст законодавчих основ адаптивного фізичного виховання в Україні включає?
14. Який зміст спеціальних методів, які використовуються в адаптивному фізичному вихованні?
15. Перерахуйте вимоги до вчителя адаптивного фізичного виховання.
16. Перерахуйте матеріально-технічне забезпечення процесу адаптивного фізичного виховання.
17. Назвіть характеристика комплексного діагностування.
18. Які ознаки дизонтогенезу аномального розвитку?
19. Зміст принципів диференціації та індивідуалізації.
20. Характеристика корекційно-розвиваючої спрямованості педагогічного процесу.
21. Характеристика компенсаторної спрямованості педагогічних впливів.
22. Вікові особливості фізичного і психічного розвитку дитини.
23. Значення понять «зона актуального розвитку» і «зона найближчого розвитку».
24. Характеристика принципу адекватності педагогічних впливів в адаптивній фізичній культурі.
25. Характеристика принципу оптимальності педагогічних впливів в адаптивній фізичній культурі.
26. Характеристика принципу варіативності педагогічних впливів в адаптивній фізичній культурі.
27. Методологічні концепції часткових методик адаптивної фізичної культури.
28. Загальні і специфічні завдання адаптивного фізичного виховання дітей.
29. Види і форми занять фізичними вправами при роботі з дітьми інвалідами.
30. Роль мікросоціуму для виховання, розвитку і освіти дітей-інвалідів.
31. Особливості фізичного розвитку дітей з порушенням зору.
32. Характеристика колекційної спрямованості адаптивного фізичного виховання дітей з деривацією зору.
33. Протипоказання при регулюванні фізичного навантаження дітей з порушенням зору.
34. Завдання адаптивного фізичного виховання дітей з деривацією зору.
35. Методи навчання руховим діям дітей з деривацією зору.
36. Структура і зміст уроку колекційної спрямованості з дітьми з деривацією зору.
37. Форми підвищення рухової активності дітей з деривацією зору.
38. Особливості навчання незрячих дітей плаванню.
39. Психофізичні і рухові особливості слабчочуючих дітей.
40. Психофізичні і рухові особливості глухих дітей.
41. Методичні особливості навчання плаванню слабчочуючих дітей.
42. Характеристика компенсаторних механізмів в розвитку глухих дітей.
43. Методи комплексного розвитку фізичних якостей у дітей з порушеннями слуху.

44. Особливості психічного розвитку дітей з розумовою відсталістю.
45. Особливості фізичного розвитку дітей з розумовою відсталістю.
46. Завдання адаптивного фізичного виховання дітей з розумовою відсталістю
47. Засоби фізичної культури для дітей з розумовою відсталістю.
48. Особливості методики навчання руховим діям дітей з розумовою відсталістю.
49. Методика розвитку фізичних якостей у дітей з розумовою відсталістю.
50. Шляхи активізації пізнавальної діяльності з допомогою рухливих ігор у дітей з розумовою відсталістю.
51. Розвиток м'язів при ДЦП.
52. Розвиток рефлексів при ДЦП.
53. Засоби розвитку рівноваги при ДЦП.
54. Засоби формування повзання при ДЦП.
55. Засоби формування стояння і ходьби при ДЦП.
56. Завдання занять по адаптивному фізичному вихованню при ДЦП.
57. Тести оцінки ефективності корекції рухових порушень при ДЦП.
58. Методи розвитку сили м'язів при мієлопатії.
59. Розвиток сили і силової витривалості з допомогою біологічного зворотнього зв'язку при мієлопатії.
60. Методика навчання підтриманню вертикальної пози при мієлопатії.
61. Методика проведення тренувань на тредмілі при мієлопатії.
62. Тренування спинальної локомоторної активності як основа відновлення ходьби. Етапи рухової реабілітації.
63. Розвиток методів реабілітаційного лікування (історичний аспект).
64. Характеристика порушень чутливості при мієлопатії.
65. Зміст фантомно-імпульсивної гімнастики.
66. Характеристика рухливих ігор, в яких можуть приймати участь діти з дефектами верхніх і нижніх кінцівок.
67. Форми теоретичного навчання батьків дітей-інвалідів.
68. Форми та методи практичного навчання батьків дітей-інвалідів.
69. Підходи роботи з сім'єю, які стимулюють розвиток рухової активності дитини-інваліда.
70. Історія розвитку адаптивного фізичного виховання та спорту інвалідів в світі та Україні. Зародження та розвиток параолімпійського руху.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20_/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №_ від «_» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20_/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №_ від «_» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)